

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Barbary Pořízkové a soudců JUDr. Radana Malíka a JUDr. Pavla Molka v právní věci žalobkyně: **A. L.**, zast. opatrovníkem městem Loket, se sídlem T. G. Masaryka 1/69, Loket, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 1292/25, Praha 5, proti rozhodnutí žalované ze dne 4. 5. 2018, č. j. X, v řízení o kasační stížnosti žalované proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 31. 10. 2019, č. j. 16 Ad 56/2018 - 109, o návrhu žalované na přiznání odkladného účinku,

t a k t o :

Kasační stížnosti žalované **s e** odkladný účinek **n e p ř i z n á v á**.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Podanou kasační stížností se žalovaná (dále jen „stěžovatelka“) domáhá zrušení v záhlaví označeného rozsudku Krajského soudu v Plzni (dále jen „krajský soud“), kterým bylo podle § 78 odst. 1, 3 a 4 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), zrušeno shora uvedené rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení (dále jen „druhostupňové rozhodnutí“) a rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení ze dne 18. 10. 2017, č. j. X (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“). Druhostupňovým rozhodnutím byly zamítnuty námitky žalobkyně a potvrzeno prvostupňové rozhodnutí, jímž byla zamítnuta žádost žalobkyně o invalidní důchod, a to pro nesplnění podmínek podle § 38 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů.

[2] Součástí kasační stížnosti byl návrh na přiznání odkladného účinku. Stěžovatelka uvedla, že projednávaný případ je zcela ojedinělý, neboť duševní onemocnění žalobkyně nebylo pro její neochotu podrobit se psychologickému a psychiatrickému vyšetření lékařsky doloženo. K vyšetření došlo až v civilním řízení o omezení svéprávnosti dne 7. 1. 2019. Podstatou sporu je, zda se nárok žalobkyně na výplatu invalidního důchodu odvíjí od první žádosti podané dne 31. 3. 2003, anebo od poslední žádosti podané dne 8. 3. 2017. I s ohledem na specifickou povahu sporu je zákonnost postupu správních orgánů ve veřejném zájmu, proto by závazný právní názor soudu měl být bez jakýchkoli pochybností v souladu se zákonem. Návrh odůvodnila též zájmem na hospodárném zacházení s veřejnými prostředky. V souladu s napadeným rozsudkem by měla být žalobkyni přiznána částka přibližně ve výši 1 000 000 Kč, která by byla i v případě, kdy by kasační stížnost byla shledána důvodnou, vyplacena nenávratně. Žalobkyně byla až doposud zabezpečena mzdou či jinými státními dávkami, bude tedy i nadále a neocitne se bez

prostředků k živobytí; nadto bylo nepravomocně rozhodnuto o omezení její svéprávnosti, jež se týká i nakládání s majetkem nad 5 000 Kč.

[3] Žalobkyně se k návrhu na přiznání odkladného účinku nevyjádřila.

[4] Podle § 107 odst. 1 s. ř. s. platí, že kasační stížnost nemá odkladný účinek. Nejvyšší správní soud jej však může na návrh stěžovatele přiznat, přičemž § 73 odst. 2 až 5 s. ř. s. upravující odkladný účinek žaloby se užije přiměřeně. Podle § 73 odst. 2 s. ř. s. musí být pro přiznání odkladného účinku naplněny dva předpoklady. Soud přizná žalobě (kasační stížnosti) odkladný účinek, jestliže by výkon nebo jiné právní následky rozhodnutí znamenaly pro navrhovatele nepoměrně větší újmu, než jaká přiznáním odkladného účinku může vzniknout jiným osobám, a jestliže to nebude v rozporu s důležitým veřejným zájmem. Soud zjišťuje jen to, zda jsou uvedené zákonné podmínky pro přiznání odkladného účinku splněny. Nezabývá se tedy věcným posouzením věci.

[5] Odkladný účinek představuje prostředek mimořádné povahy. Kasační stížnost proti rozhodnutí soudu ve správním soudnictví je mimořádným opravným prostředkem, u něhož nelze automaticky očekávat přiznání odkladného účinku. Přiznáním odkladného účinku kasační stížnosti Nejvyšší správní soud prolamuje před vlastním rozhodnutím ve věci samé právní účinky pravomocného rozhodnutí krajského soudu, na které je třeba hledět jako na zákonné a věcně správné, dokud není jako celek zákonným postupem zrušeno. Tento postup proto musí být vyhrazen pouze pro výjimečné případy (srov. usnesení ze dne 22. 12. 2003, č. j. 7 A 115/2002 - 67, č. 760/2006 Sb. NSS). Současně je na žadateli o odkladný účinek, aby vylíčil individualizované a závažné okolnosti, pro něž se domnívá, že v jeho případě nastala mimořádná situace, která vyžaduje, aby byly účinky pravomocného rozhodnutí odloženy.

[6] Stěžovatelka ztotožnila újmu, jež jí hrozí, s ochranou tvrzeného důležitého veřejného zájmu, jenž má spočívat v zákonnosti a hospodárnosti jejího postupu. Zpochybňuje právní závěr krajského soudu, jelikož podle jejího názoru se nárok žalobkyně na výplatu invalidního důchodu neodvíjí od první žádosti podané dne 31. 3. 2003, nýbrž od poslední žádosti podané dne 8. 3. 2017. Újmu tedy odvíjí od věcného posouzení věci, jímž se však soud při rozhodování o přiznání odkladného účinku nezabývá. Otázka zákonnosti rozhodnutí není důvodem pro přiznání odkladného účinku (viz usnesení rozšířeného senátu ze dne 1. 7. 2015, č. j. 10 Ads 99/2014 - 58, č. 3270/2015 Sb. NSS, odstavec 26).

[7] Pokud výkon nebo jiné právní následky rozsudku krajského soudu spatřuje v povinnosti vyplatit žalobkyni částku přibližně ve výši 1 000 000 Kč, je její argumentace lichá, neboť krajský soud stěžovatelce neuložil zaplatit žalobkyni jakoukoliv částku (s výjimkou náhrady nákladů řízení ve výši 251 Kč, které se návrh na přiznání odkladného účinku netýká), ani jí žádnou částku nepřiznal, nýbrž zrušil vydaná správní rozhodnutí a uložil stěžovatelce pokračovat v dalším řízení. Nad rámec k tomu soud připomíná, že *„obrožení veřejného zájmu nemůže zpravidla představovat ani přiznání a vyplacení určité částky důchodu. Náklady důchodového pojištění jsou součástí nákladů státního rozpočtu; s ohledem na jeho rozsah a obsah je i případné vyplacení neprávem přiznané dávky újmou spíše zanedbatelnou.“* (viz usnesení rozšířeného senátu č. j. 10 Ads 99/2014 - 58, odstavec 30).

[8] Na podporu svého návrhu tedy stěžovatelka neuvedla žádné relevantní důvody. Pokud s přiznáním odkladného účinku nespojuje vznik újmy na straně žalobkyně, jelikož by i bez vyplacení invalidního důchodu měla být dostatečně finančně zabezpečena, jde, nehledě na shora uvedené, o úvahu nejen spekulativní, ale též nevěrohodnou. Jestliže ze samotného návrhu stěžovatelky plyne, že by dosavadní příjem měl postačovat pro zajištění (základního)

pokračování

živobytí žalobkyně, je nabíledni, že by vyplacení částku přibližně ve výši 1 000 000 Kč vedlo k výraznému zvýšení její životní úrovně. V tomto ohledu je tedy situace přesně opačná, než jak ji stěžovatelka líčí.

[9] Naznačuje-li nakonec, že ve prospěch přiznání odkladného účinku svědčí skutečnost, že bylo nepravomocně rozhodnuto o omezení svéprávnosti žalobkyně, jež zahrnuje i omezení nakládat s majetkem nad 5 000 Kč, považuje soud takovou argumentaci přinejmenším za neslušnou. Omezení svéprávnosti slouží k ochraně jednotlivce, lze k němu přistoupit jen v jeho zájmu (§ 55 odst. 1 občanského zákoníku) a nikterak se samozřejmě nedotýká jeho právní osobnosti, tedy ani práva vlastnit majetek. Jde o argument neakceptovatelný, jelikož se ve svém jádru přičií poslání práva, jež chrání lidskou důstojnost (§ 3 odst. 1 občanského zákoníku), potažmo poslání soudů, jež poskytují ochranu právům (čl. 90 věta první Ústavy), a veřejné správy jako služby veřejnosti (§ 4 věta první správního řádu).

[10] Nejvyšší správní soud s ohledem na shora uvedené dospěl k závěru, že podmínky pro přiznání odkladného účinku podle § 107 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 73 odst. 2 s. ř. s. nejsou splněny. Tímto usnesením soud nepředjímá meritorní posouzení případu a rozhodnutí ve věci samé.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 12. prosince 2019

JUDr. Barbara Pořízková
předsedkyně senátu